

مگر قول نداده بودید؟

سه شنبه هفته گذشته در همین ستون از وعده و قول مدیران نمایشگاه کتاب امسال گفتیم، از اینکه گفته‌اند شیوه نامه ارزشیابی محتوایی را تدوین کرده‌اند که با وجود آن هیچ کس نمی‌تواند بدون دلیل و منطق کتابی را از چرخه توزیع در نمایشگاه حذف کند یا بدون دلیل به کتابی که عرضه‌اش مطابق این شیوه‌نامه تخلف است اجازه عرضه دهند.

مفهوم این وعده آن بود که از همان ابتدا و قبل از عرضه دیگر کتابهایی که مثلاً قواعد عنوان شده در این شیوه‌نامه را رعایت نکرده‌اند امکان عرضه در نمایشگاه را نخواهند داشت. اما نکته جالب اول اینکه رئیس کمیته نظارت محتوایی بخش بین‌الملل نمایشگاه یکی دو روز قبل از جمع‌آوری بیش از ۱۰ عنوان کتاب ناشران خارجی که به جعل عنوان خلیج فارس و ترویج فرقه گرای پرداخته بودند، در ۲ روز اول نمایشگاه کتاب تهران خبر داده است.

یک وصله نجسب!

مرکز آموزش عالی میراث فرهنگی؛ یکی از دهها مرکز آموزش عالی است که در سال ۱۳۴۸ تأسیس شده و به عنوان یکی از واحدهای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری بطور مستمر نسبت به آموزش، پژوهش و تربیت نیروی انسانی کارآمد در زمینه‌های مربوط به حوزه فعالیت سازمان فعالیت داشته و در حال حاضر در چهار رشته در مقطع کارشناسی فعالیت می‌کند. اما حالا همین مرکز شده وصله نجسب وزارت

علوم، درست از همان زمان که با منع دستگاه‌های اداری از ورود به فعالیت‌های آموزش عالی و جذب دانشجو بر اساس مصوبه شورای عالی اداری، مسوولان سازمان میراث فرهنگی تصمیم گرفتند مرکز عالی آموزش‌شان را حفظ کرده و به هر نحو ممکن، فعالیت‌های آن را تداوم بخشند.

این مرکز مدت‌هاست که جز انتخاب رؤسای مرکز و تزریق بودجه‌های مختصر و آب‌ریکه به این نهاد، حمایتی دولتی به خود نمی‌بیند و حتی به زیرمجموعه وزارت علوم هم نیبوسته تا به عنوان یک مرکز آموزش عالی دولتی و رسمی شناخته شود و تنها حضورش در عرصه محاسبات دولتی، قید شدن نامش در دفتر چهای کنکور باشد و بس.

البته علاوه بر اینکه هر از گاهی تلاش‌هایی برای رسمیت بخشیدن به این مرکز هم صورت گرفته که هیچ یک به ثمر نرسیده؛ مسوولان دانشگاه هم به پشتوانه اندک حمایت‌هایی که از جانب مسوولان سازمان می‌بینند، با اقداماتی مانند برگزاری جشن بیستمین سالگرد تأسیس این مرکز آموزش عالی و دعوت از افراد سرشناس برای حضور در آن و همچنین افزایش دانشجویان ورودی (از ۲۰۰ نفر در سال ۹۲ به ۵۰۰ نفر در سال ۹۳) سعی می‌کنند این مجموعه را زنده نگاه دارند و به هیچ عنوان راضی به تعطیلی این مرکز نیستند.

ایران و سازمان سیا

«ایران و سازمان سیا» با زیر عنوان بازیگری در سقوط دولت مصدق، در برگیرنده نگاهی است انتقادی به اسناد آرشیو وزارت خارجه آمریکا و سازمان سیا از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ در ایران براساس اسناد.

این کتاب که با تألیف داریوش بایندر و به همت بنگاه نشر و ترجمه کتاب پارسه منتشر شده در هشت فصل براساس اسناد و مکتوبات و تحلیل‌ها و گزارش‌های ثبت شده، به ارزیابی اتفاقات حول و حوش ملی شدن صنعت نفت تا سقوط دولت مصدق می‌پردازد و عوامل منجر به کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ را یک به یک شرح می‌دهد.

نویسنده کتاب «ایران و سازمان سیا» در عین پذیرش دخالت انگلیس و آمریکا در کودتا، سرنگونی دولت مصدق را بیشتر ناشی از عوامل داخلی می‌داند. از این رو می‌توان این اثر را قرآنتی نو و عاری از پیش‌داوری‌های سیاسی و ایدئولوژیک درباره سقوط دولت مصدق دانست.

داریوش بایندر نویسنده این کتاب، دیپلمات و کارگزار سیاسی ایران در دوره محمدرضا پهلوی بوده است. او مدتی عضو دفتر نمایندگی ایران در سازمان ملل، مدیر دفتر منطقه‌ای آمریکا در وزارت امور خارجه، مشاور سیاست خارجی نخست‌وزیری در سال‌های پایانی رژیم پهلوی و هماهنگ‌کننده منطقه کمیساری عالی یانهندگان سازمان ملل در بنگلادش و کنگو بوده است.

«ایران و سازمان سیا» با ترجمه بهمن سراحیان، در ۳۹۶ صفحه با قیمت ۲۶ هزار تومان توسط بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه منتشر شده است.

رئیس کتابخانه ملی در گفت و گو با قدس

جهشی بزرگ در حوزه اسناد و اطلاعات در راه است!

شبکه ملی، تمامی اطلاعات موجود را جمع آوری کرد و از مزایای آن بهره مند شد.

آیا تبادلات اسنادی با سایر کشورها نیز در دستور کار قرار دارد؟

یکی از اهداف کتابخانه ملی و بویژه شورای مهتاب تبادل اسناد است. در این راستا با بیش از ۵۰ کشور تفاهم‌نامه‌های همکاری منعقد شده است. امروزه تمامی کشورهای دنیا به این نتیجه رسیده‌اند که از مرحله مقاومت فیزیکی به مرحله تبادل دیجیتال گام نهاده‌اند. بدین جهت با کشورهای مختلف ریزی‌های لازم صورت پذیرفته است تا تبادل دیجیتالی اسناد صورت پذیرد. در این بین آخرین تفاهم‌نامه منعقد شده با کشور عمان می‌باشد که مساعدت‌های درخور توجهی صورت پذیرفته است. از این رو با اقدامات گسترده‌ای که از سوی شورای مهتاب در حال پیگیری است در سال جاری شاهد جهشی بزرگ در حوزه اسناد و اطلاعات خواهیم بود.

بخش اعظمی از اسناد در دست مردم و به صورت غیر استاندارد نگهداری می‌شود، برای این مساله چه تدابیری اندیشیده‌اید؟

بی‌شک اسناد و نسخ خطی، هویت و تاریخ یک سرزمین است. افرادی که این اسناد و نسخ را در دست دارند بهتر است تا آن‌ها را به سازمان اسناد ملی و یا کتابخانه آستان قدس تحویل دهند. براساس برآورد کارشناسان فنی نسخه شناسایی و احیا و مرمت اسناد تاریخی، اسناد موجود در منازل حداکثر ۵۰ سال عمر مفید خواهند داشت، اما در مراکز نگهداری استاندارد، حداقل ۵۰۰ سال نگهداری آنان تضمین می‌شود. در این راستا سه پیشنهاد برای واگذار کردن این اسناد وجود دارد: یا آن‌ها را وقف نمایند، یا در قالب امانت در اختیار مراکز معتبر قرار دهند و یا از طریق کمیسیون معاملات به سازمان اسناد ملی و یا مرکز اسناد و کتابخانه آستان قدس به فروش برسانند.

تاکنون چه میزان از اسناد دیجیتال سازی و قابلیت دسترسی به آن وجود دارد؟

تاکنون تنها کمتر از ۵ درصد از اسناد موجود دیجیتال سازی و قابلیت دسترسی به آن‌ها برای علاقمندان وجود دارد. اما شورای مهتاب بر آن است تا طی یک برنامه ۵ ساله آن را حداقل به ۲۰ درصد افزایش دهد. در این راستا دستگاه‌های مرتبط با دولت، همکاری‌هایی بسیار مثبت را در راستای همراهی با کتابخانه و مرکز اسناد ملی آغاز کرده‌اند که از جمله آن‌ها نهاد ریاست جمهوری، وزارت جهاد کشاورزی، قوه قضاییه می‌باشند که در حال انتقال اسناد ارکد خود به مرکز هستند، چنانکه حجم این اسناد تاکنون در حدود ۳۵ هزار پرونده برآورد شده است. البته باید به این نکته توجه داشت که دیگر دوران جمع‌آوری اسناد به پایان رسیده است. از این رو با بحث دیجیتال سازی می‌توان اسناد تمامی نهادها را اسکن و از طریق نرم‌افزارهای مخصوص در اختیار علاقمندان قرار داد و به عبارتی دیگر دوران نگهداری فیزیکی اسناد طی شده است و هر نهاد و دستگاهی که قصد مقاومت در برابر آن را نماید، عملاً از دایره ملی خارج خواهد شد. شورای مهتاب به این باور رسیده است که با همکاری مشترک می‌توان در یک

به هیچ پست و مقامی رغبت نداشتیم

استفاده کردیم، استفاده برسانیم. درست است علوم صیغه انسانی و جهانی دارد، ولی با وجود این اگر از یک محیطی استفاده کردیم و به تخصصی رسیدیم، بهتر است آن تخصص را در همان محیطی که نیازمند آن است، آغاز کنیم و اولویت دهیم. به این‌امر اخلاق در علم می‌گویند و رعایت اخلاق اسلامی، یعنی در حقیقت یک پشتوانه علوم انسانی مراقب آدم می‌شود که جوهره علوم انسانی است. این استاد فقید با مقایسه‌ای بین اخلاق علمی ما و آنچه از آن با عنوان اخلاق علمی در غرب یاد می‌شود می‌گوید: «غربی‌ها هم اخلاق علمی دارند، ولی فرقی این است که اخلاق را به معنای مجرد از دین

در نظر دارم این است تا با تکریم استادان به نقطه‌ای برسیم که بتوانیم از راه علم به نظام و مردم خدمت کنیم به ویژه این که در دولت تدبیر و امید تولید علم از جایگاه بالایی برخوردار است.

دکتر آیینه‌وند نه تنها در هنگام پذیرش این مسئولیت که همواره و بویژه در فعالیت‌های علمی و پژوهشی خود نیز دغدغه اخلاق داشت.

او در تعریفی که از اخلاق علمی ارایه می‌دهد می‌گوید: «اخلاق در علم به این معناست که ما وقتی به یک تخصصی مانده، پژوهشی، مهندسی یا فلسفه و غیره رسیدیم، باید احساس کنیم که بر ما چیزی حاضر و ناظر است و از این حرفه سواستفاده نکنیم و حرفه را در اختیار مسلمانان قرار دهیم، مستمندان را اولویت دهیم. رعایت حال کنیم و در حقیقت سواستفاده نکنیم و به نوعی گرانفروشی و کمفروشی نباشیم و فخر نفروشیم، وقتی ما از این‌امکانات استفاده کردیم، این‌امکانات به ما اجازه می‌دهد در همان جایی که

گروه فرهنگی: با دیگر جامعه علمی و فرهنگی کشور یکی از چهره‌های سرآمد خود را از دست داد. صادق آیینه‌وند، چهره ماندگار تاریخ و استاد دانشگاه تربیت مدرس که از ابتدای امسال به دلیل ابتلا به بیماری نارسایی خونی به بیمارستان لاله تهران منتقل شده و تحت مراقبت‌های ویژه پزشکی بود در گذشت.

آخرین مسوولیت دکتر صادق آیینه‌وند پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی بود. وی که معمولاً فعالیت‌های پژوهشی را به تکیه زدن بر کرسی مدیریت ترجیح می‌داد در نخستین سخنرانی‌اش به عنوان رئیس جدید این پژوهشگاه گفته بود: هدف ما به عنوان پژوهشگاه علمی تولید علم است و هیچ مقامی بالاتر از آن نیست. تلاش می‌کنم وظایفم را با شفافیت اخلاقی، قانونداری و عدالت محوری انجام دهم. در ۶۲ سال عمرم به هیچ پست و مقامی رغبت نداشتیم و این مسوولیت را پس از ۴۰ روز که تلاش کردم فرد دیگری را جایگزین کنم، پذیرفتم. برنامه‌های

رأی دیوان عدالت اداری به نفع کتابفروشی رشد

شعبه اول تجدید نظر دیوان عدالت اداری اعتراض کتابفروشی «رشد» اهواز به نوع مالیات‌بندی به این کتابفروشی را وارد دانست.

به گزارش ایسنا، محمود کلاهدوز، مدیر کتابفروشی رشد اهواز در این باره گفت: براساس رأی شعبه اول دادگاه تجدید نظر دیوان عدالت اداری اعتراض ما به رأی شماره ۷۱۷۱ مورخ ۹۰/۹/۸ هیأت تخلفات مالیاتی مربوط به عملکرد سال ۱۳۸۷ کتابفروشی رشد اهواز وارد دانسته شده است. کلاهدوز اظهار کرد: البته این رأی مربوط به مالیات سال ۱۳۸۷ کتابفروشی رشد اهواز است، اما برای گرفتن حکم مربوط به جرایم مالیاتی سال‌های ۸۸ و ۸۹ نیز در حال پیگیری هستیم. این در حالی است که به‌تازگی

روزی که در تقویم نشانی از آن نیست!

تمدن‌ساز برگرفته از میراثی است که در جهان فرهنگ ایران را با آن می‌شناسند. میراثی که چه به صورت مکتوب و چه به صورت شفاهی، نشان‌دهنده عظمت کار گذشتگان و هویت واقعی ماست؛ اما گاهی ما آدم‌های فراموشکار از خاطر می‌بریم که در پس همه این میراث ارزشمند چه غنایی نهفته است. البته در این میان بسیاری هم عاشقانه در راه احیای این شناسنامه‌های فرهنگی قدم برداشته‌اند که بی‌مناسبت نبود که نام این بزرگان زینت بخش روزی برای میراث مکتوب باشد. نخستین بار که نامگذاری روز میراث مکتوب از سوی مرکز پژوهشی میراث مکتوب به شورای عالی انقلاب فرهنگی پیشنهاد شد زادرز سه بزرگ‌مرد این عرصه (آقابزرگ تهرانی، ابوریحان بیرونی و ایرج افشار) به چشم می‌خورد. اما در نهایت شورای فرهنگ عمومی با رد این پیشنهاد زادرز و شیخ کلینی (۱۹ اردیبهشت) را برای ثبت در تقویم رسمی کشور به عنوان روز «اسناد ملی و میراث مکتوب» مصوب کرد، روزی که ظاهراً فقط در مصوبه شورا بیان شد و در تقویم هیچ نشانی از آن نمایان نیست.

در مصوبه شورای فرهنگ عمومی آمده است: «پیشنهادهای مکتوب پس از تأیید در کمیسیون نام‌گذاری روزهای خاص، در جلسه ۵۵۲ و ۵۵۳ مورخ ۹۰/۴/۲۱ و ۹۰/۵/۴ شورای فرهنگ عمومی با عنوان «روز اسناد ملی و میراث مکتوب» برای درج در ضمیمه تقویم به تصویب رسید»

با آنکه هم‌اکنون نزدیک به چهار سال از تصویب روز اسناد ملی و میراث مکتوب می‌گذرد، اما این روز نه در رسانه‌ها مورد توجه قرار می‌گیرد و نه مؤسساتی که در این زمینه فعالیت می‌کنند، برنامه‌های شایسته برگزار کرده‌اند، برخی نیز برای رفع تکلیف به یک نشست ساده بسنده کرده‌اند و برخی دیگر تنها به چاپ بولتن و پوستر.

موضوع دیگری که در این میانه نادیده گرفته شده نبود اطلاع‌رسانی درباره حفظ و نگهداری نسخ خطی به مردم است. امروزه شاهد هستیم بعضی از خانواده‌های ایرانی که از قدیم بعضی از این آثار را در اختیار دارند گاهی علی‌رغم میل یاطنی بمنظور تأمین مخارج مجبور به فروش و عرضه اشیا و نسخه‌های خطی می‌شوند. آنچه در بین عملکرد دستگاهها و متولیان این مهم بسیار تأسفبار است، نوع قیمت‌گذاری هیأت‌های کارشناسی در مراکز کتابخانه‌ای و فرهنگی آنقدر پایین است که بسیاری از افراد دارای نسخ خطی، نسخه‌های خود را با بازارهای سیاه برده و این نسخه توسط بیگانگان و بخصوص عرب‌ها خریداری و از کشور خارج می‌شود. برآستی چرا نفایس ما به دست بیگانگان به یغما می‌رود؟ پرسشی که متولیان سازمان‌هایی مانند میراث فرهنگی هرگز به آن پاسخ نداده‌اند.

بدیهی است که یکی دیگر از دلایل گنمان ماندن روز اسناد و میراث مکتوب برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و توجه مسوولان، مردم و رسانه‌ها به این رویداد بزرگ فرهنگی است که سبب شده رویدادهای دیگر تحت الشعاع قرار بگیرد. روزهای بسیاری در تقویم رسمی کشور ثبت شده که به عنوان یک حرکت نمادین دارای ارزش است، اما روز اسناد ملی و میراث مکتوب تنها در حد یک جمله باقی مانده و اسف بار است که این روز در تقویم هم به‌جزر باقی مانده است

سیده معصومه کلاتکی

کاغذ کاهی

این هفته منتشر خواهد شد

خوانندگان عزیز کاغذ کاهی
شما می‌توانید خاطرات، دلنوشته‌ها و حتی تصاویر خود را گذشته تا راز از طریق: kaghazkahi@qudsonline.ir یا www.kaghazkahi.ir ارسال کنید. ضمن آنکه همکاران ما در گروه فرهنگی روزنامه از ساعت ۸ تا ۱۶ هر روز و همچنین از طریق تلفن ۰۲۷۶۲۳۲۸-۰۵۱ به استثنای روزهای پنجشنبه و جمعه آماده ثبت و شنیدن نظرها‌های شما در خصوص کاغذ کاهی هستند.